

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

192844 *Resolució del president de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears per la qual es formula l'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de rehabilitació reparació de les esquerdes i descalçaments de diversos molls situats en el Port de Portocolom, Terme Municipal de Felanitx, promogut per Ports de les Illes Balears (143a/2020)*

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 22 de març de 2021, i d'acord amb l'article 10.1.a) del Decret 4/2018, de 23 de febrer, pel qual s'aproven l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) (BOIB núm. 26 de 27 de febrer de 2018),

RESOLC FORMULAR:

L'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de rehabilitació reparació de les esquerdes i descalçaments de diversos molls situats en el Port de Portocolom, Terme Municipal de Felanitx, promogut per Ports de les Illes Balears, en els termes següents:

1. Determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

Tramitació

Aquest projecte es tramita segons la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental d'acord amb l'article 7, Àmbit d'aplicació de l'avaluació d'impacte ambiental, apartat 2.b., Seran objecte d'una avaluació d'impacte ambiental simplificada els projectes no inclosos ni a l'annex I ni a l'annex II que puguin afectar de forma apreciable, directament o indirectament, a espais de rellevància ambiental de la xarxa Natura 2000.

Per resolució del director general d'Espais Naturals i Biodiversitat, Llorenç Mas Parera, en data 07 d'octubre de 2020, es va declarar l'afecció del projecte a la Xarxa Natura 2000.

D'acord amb l'anterior, el projecte serà objecte d'una Avaluació d'Impacte Ambiental Simplificada i s'haurà de seguir la tramitació ambiental establerta al títol II, capítol II, secció 2ª de la llei esmentada, així com complir amb les prescripcions de l'article 17 del Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, aprovat per Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, que li siguin d'aplicació.

2. Descripció i ubicació del projecte

Segons el document ambiental presentat pel promotor, l'objecte de les obres projectades és rehabilitar uns trams i reparar les esquerdes i descalçaments al llarg d'uns 600 m de moll, amb caràcter d'urgència per mor del risc de desprendiment i al perill per a la seguretat dels usuaris i vianants, situats entre el C/ Dels Pescadors núm. 23 fins al moll del varador de Sa Bassa Nova, en el Port de Portocolom.

1. Hi ha tres tipus d'actuacions projectades:

a) La reconstrucció de 3 trams de moll, 72 m en el moll adossat al C/Pescadors i dos trams de 20 i 84 m en el Moll de sa Bassa Nova, que consta dels següents treballs:

- Desmuntatge de la pedra que conforma el paviment actual, així com la retirada i enumeració dels carreus que amb les seves tres altures, conformen el cantell actual.
- Excavació del rebliment actual fins a cota indicada en el plànol núm. 4-1 del projecte (més de 2 m de fondària, 50 cm per davall de la banqueta actual).
- Rasanteig del llit marí mitjançant l'extensió d'uns 10 cm de gruixa mitjana de macadam de 10-20 cm i execució d'una llosa submergida de formigó HM-30/B/20/I+Qb de 20 cm de vora de longitud 2,80-2,90 m acabada en una puntera de 35x30 cm que servirà de recolzament de la posterior escullera de protecció.
- Les lloses donaran suport als molls de formigó d'1,30 i 1,40 m, que es coronaran a la cota -0,20.
- El segon tram de moll es farà cosit amb la part inferior, mitjançant una barra vertical de Ø16/m, amb previsió de dues esperes de Ø16 en disposició horitzontal per a servir d'element d'unió amb els carreus, anteriorment retirats, que formaran el remat final del cantell. Un cop fet el nou cantell, es reblirà l'extradós del moll mitjançant tot-u de pedrera coronant els darrers

60 cm amb rebliment seleccionat compactat al 100% del Proctor Modificat per a finalitzar amb els treballs de pavimentació, amb el mateix paviment retirat, disposat sobre una nova solera de formigó HA 25/B/20/IIa de 10 cm de gruixa, armada con mallat ME500T 20x20 Ø5.

- Es reproduiran les mateixes escales d'accés que hi ha actualment i la llosa de cimentació del moll es protegirà amb l'extensió d'una escullera de protecció de 50-100 kg.

L'execució de la reconstrucció descrita no implica una major ocupació del llit mar.

b) El recalçament i la reparació de coqueres.

- Remoció del material existent fins a la fondària de 50 cm per davall de la banqueta actual.

- Execució del recalçament ancorat al moll existent per barres de 16 mm de diàmetre.

- Extensió d'una escullera de protecció de 50-100 k i rebliment de la falca amb material propi i injecció de formigó i aglomerant hidràulic.

D'acord amb el que especifiquen el projecte i el document ambiental, l'execució dels recalçaments no implica una major ocupació del llit marí, ja que consisteixen en un reforç del parament del moll, de 40 cm d'amplària, que s'aixeca fins a la superfície de l'aigua. Aquesta actuació s'executa al llarg d'un tram de 119,6 m en el moll de S'Avaradero de Ca Madò Noia (Carrer des Pescadors) i d'un tram de 69,6 m en el moll de Sis-Cents. En total, suposa una longitud de 189,2 m i una superfície de 75,68 m², que s'ubica en la superfície d'ocupació actual del moll, en concret de la banqueta d'assentament i rebliment de l'actual moll, que s'estén d'1,30 m comptat des del parament vertical del cantell. Per tant, els nous recalçaments de formigó no suposen un augment de l'ocupació actual.

c) Resta d'actuacions:

- En 7 zones distribuïdes al llarg del moll, es retirarà el paviment actual, es compactarà i construirà una solera anàloga a la descrita en la reconstrucció dels molls i es pavimentarà de nou. Es contempla la nova col·locació d'un separador d'hidrocarburs en la zona del varador amb una capacitat de tractament de 6 l/s, la restitució de canaletes, arquetes, servei d'enllumenat i de subministrament de corrent elèctrica i aigua a les tres noves torretes a instal·lar idèntiques a les retirades (4 presses de 16A i dues presses d'aigua de 1/2"). També es recol·locaran les pilones i la resta de mobiliari urbà retirat previ l'inici dels treballs.

- Es contempla la construcció d'una nova llosa per a la grua del varador de les mateixes dimensions que l'existent: 10x1,50 m de 50 cm de gruixa de HA-30/B/20/IIa armat amb fibres de polipropilè.

Per evitar problemes de terbolesa a l'aigua, es preveu la col·locació de 2 barreres antiterbolesa amb faldó de 3 m de 50 m de longitud cada una.

El pressupost total és d'1.209.711,01 €. El termini d'execució és d'uns 6 mesos.

3. Avaluació dels efectes previsibles

L'execució del projecte generarà els següents impactes: emissions de pols i altres materials, emissions de gasos de combustió, sorolls i vibracions, efectes sobre el sòl, generació de residus, ocupació del fons marí, consum energètic, d'aigua i combustibles fòssils. Pèrdua temporal de la qualitat de l'aigua, efectes sobre els hàbitats marins provocat per l'agitació del fons, afecció a peixos i ocells que habiten el LIC ES5310099-Portocolom, alguns d'ells d'interès comunitari, catalogats i amenaçats. Risc de dispersió d'espècies invasores, d'afecció al paisatge i al patrimoni cultural. En aquest sentit, s'ha de tenir present l'alt valor patrimonial i paisatgístic dels molls.

4. Consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades

D'acord amb l'article 46 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, s'han realitzat consultes a les següents administracions previsiblement afectades per la realització del projecte: Servei de Planificació del Medi Natural (SPMN) de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat (DGENB) amb registre de sortida núm.382 del SAA, Servei de Protecció d'Espècies de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat (DGENB) amb registre de sortida núm.383 del SAA, Servei d'Estudis i Planificació (SEP) de la Direcció General de Recursos Hídrics (DGRH) de la CMAT amb registre de sortida núm. 384 del SAA, Servei de Costes i Litoral de la Direcció General de Territori i Paisatge de la CMAT amb registre de sortida núm. 385 del SAA, ajuntament de Felanitx amb registre de sortida núm. 9259 de la CMAT, a la Direcció Insular de Territori del Consell amb registre de sortida núm. 9235 de la CMAT, al Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic amb registre de sortida núm. 9235 de la CMAT, a la Direcció Insular d'Urbanisme del Departament de Territori del Consell amb registre de sortida núm. 9235 de la CMAT i a la Direcció Insular de Patrimoni del Consell de Mallorca amb registre de sortida (L30S1230/2021).

El dia d'avui dins l'expedient consten els informes següents:

El dia 22 de desembre de 2020 tenen entrada amb núm. de registre 1507 del SAA ofici i informe favorable del Servei de Protecció d'Espècies amb relació a la consulta efectuada.

ii. Dia 29 de desembre de 2020 tenen entrada amb núm. de registre 1530 del SAA ofici i informe per part del Servei de Planificació al Medi Natural de la DGENB en relació amb la consulta efectuada, que informa favorablement sempre que es desenvolupi el programa de treballs de la forma especificada en el projecte i en el document ambiental, es duguin a terme les mesures preventives i correctores i el programa de vigilància ambiental, i s'incorporin, a més, les següents mesures:

- Incloure en el pla de vigilància ambiental mesures de control per detectar la presència de les espècies invasores Halimeda incrassata, i altres espècies invasores com Caulerpa cylindracea i Paraleucilla magna, durant el transcórrer de les obres que en cas de produir-se, s'haurà de comunicar de forma immediata al Servei de Protecció d'espècies i actuar de conformitat a les indicacions d'aquest servei.
- Avisar a la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat de l'inici de les obres al moll de sa Bassa Nova, als efectes d'establir un seguiment per part del Servei de Planificació al Medi Natural i el Servei d'Agents de Medi Ambient, als efectes de possibilitar un control i detecció de qualsevol possible afectació als hàbitats, cas en el qual, s'hauran d'aplicar les mesures correctores adients i, en cas de no ser suficients, aturar les obres fins que es resolgui el tràmit ambiental en curs.
- Emetre informe periòdic sobre el compliment de les mesures correctores i preventives, així com de les incidències i circumstàncies sobrevingudes que puguin tenir incidència en els hàbitats i espècies, a través d'un tècnic responsable del pla de vigilància ambiental de l'obra, i es lliuri al Servei de Planificació al Medi Natural, amb una freqüència mínima mensual.
- Incorporar al projecte d'actuacions a realitzar en la zona del moll de Portocolom, el disseny, instal·lació i manteniment d'un mínim de tres cartells divulgatius sobre els valors naturals de l'espai Xarxa Natura 2000 ES5310099 Portocolom, en indrets on siguin accessibles per als usuaris del port, passejants i turistes, per tal de procurar la sensibilització social sobre la importància dels hàbitats i comunitats marines de la zona i la posada en valor de la Xarxa natura 2000. Com a referència per a la presentació de continguts és adient la consulta del Manual de senyalització de la xarxa d'espais naturals de les Illes Balears de la Conselleria de Medi Ambient i Territori i que els continguts a divulgar siguin supervisats pel Servei de Planificació al Medi Natural.
- Instal·lar tres boies indicadores de fondeig prohibit addicionals a les ja instal·lades, en la zona de la bocana del port natural on es desenvolupa la praderia de Posidònia oceànica. La ubicació concreta de les noves boies haurà de comptar amb la supervisió i visticpla de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

iii. En data 25 de gener de 2021 tenen entrada ofici i informe de la Direcció Insular de Territori en relació amb la consulta efectuada, indicant que des del punt de vista de l'ordenació del territori i del paisatge no es considera necessària l'avaluació ambiental del projecte.

iv. En data 29 de gener de 2021 tenen entrada ofici i informe del Servei de Canvi Climàtic en relació amb la consulta efectuada, indicant «que es considera que el projecte que s'avalua és necessari i de petita magnitud. La seva afecció al canvi climàtic i a la qualitat de l'aire no serà molt significativa.

Tenir present, en tot cas, les possibles afeccions del canvi climàtic a causa de la pujada del nivell de mar i la major incidència dels fenòmens extrems sobre els nous escenaris d'inundació».

V. En data 26 de febrer de 2021 tenen entrada l'informe tècnic de data 12 de febrer de 2021, l'informe complementari a l'informe tècnic de data 22 de febrer i l'acord de la Junta de Govern Local de dia 23 de febrer d'aprovar els informes realitzats per l'arquitecta municipal de l'ajuntament de Felanitx i remetrel's a la CMAIB.

El primer informe conclou «Es considera que el Projecte de reparació d'esquerdes i descalçaments de diversos molls del port de Portocolom, redactat per l'enginyer de camins Juan Torres Rovira, de Taller de projectes, compleix les condicions del Catàleg de protecció del patrimoni històric de Felanitx.»

L'informe complementari realitza les següents consideracions:

«1.- La finalitat del projecte és la rehabilitació i reparació de les esquerdes i descalçaments dels molls situats dins la zona de servei del port de Portocolom, des de l'alçada del núm.23 del carrer dels Pescadors fins al moll varador de sa Bassa Nova, amb una longitud total de 630 m. En alguns trams del moll s'ha de fer una reconstrucció total, en altres es preveu un nou recalci i protecció i en algunes zones s'ha de reparar el paviment.

2.- Com ja se va esmentar a l'informe tècnic anterior, segons el Catàleg aprovat, les intervencions preferents són les de conservació i les admissibles: conservació, restauració, consolidació i rehabilitació. Els elements a preservar són, en general, l'estructura tipològica, volumetria i imatge, i concretament s'ha de preservar la totalitat del moll, les escales, les rampes i els empedrats. Les obres previstes en el projecte són obres de consolidació, i per tant, permeses de conformitat amb el Catàleg municipal.

3.-S'ha de fer esment que la preservació total del moll, escales, rampes i empedrats implica la restauració d'aquests elements, i per tant s'han de mantenir amb les seves característiques actuals, reposant els materials originals, en la mesura que sigui possible. Aquesta feina de restauració haurà de ser dirigida i executada per personal amb la formació i preparació adequada, tant pel que fa al desmuntatge com a la seva recol·locació.

4.-Es considera que la retirada de l'empedrat actual s'hauria de realitzar amb molta cura, a ser possible manualment, i la seva recol·locació ha de ser igual a l'actualment existent. Així mateix, les pedres del cantell del moll, no només s'han d'enumerar la filada superior, sinó totes les filades que s'han de reparar. Tot això per tal de preservar la imatge actual del conjunt.»

VI. En data 22 de març de 2021 té entrada l'informe de la Direcció Insular de Patrimoni, que ens indica el següent:

Analitzat el Projecte de rehabilitació i reparació de les esquerdes i descalçaments de diversos molls situats en port de Portocolom. T.M. Felanitx, i per garantir la conservació d'aquest element patrimonial, es fan les següents consideracions:

1.S'han de mantenir els norais de pedra o de ferro i els pilons de pedra. Es podran retirar, però s'han de recol·locar en la seva ubicació original.

2.Als tres molls que es reconstrueixen, després de fotografiar-los, s'han de numerar i recol·locar TOTS els grans blocs de pedra en la seva situació original. D'altra manera no es podrà tornar a muntar el conjunt. Igualment, a l'escala que es preveu desmuntar s'haurà de seguir el mateix procediment.

3.Els empedrats que es retirin s'han de reconstruir amb les mateixes lloses, amb especial atenció a les juntes de les pedres que s'han de fer amb el material original, (morter de calç) i evitant un ompliment excessiu com el de fotografia adjunta.

4.Per altra banda, es preveu la construcció d'una llosa de formigó de 15 m² (10 x 1'5 m) i 50 cm de gruixa, per albergar una grua. Aquesta llosa és del tot incompatible amb la conservació patrimonial del moll i amb catàleg de patrimoni vigent. S'ha de cercar una solució que contempli la restitució i visualització de totes les peces de pedra del moll.

5.S'ha de dur a terme la supervisió per part d'un arqueòleg subaquàtic que revisarà el fons marí, un arqueòleg que es responsabilitzarà de l'aixecament topogràfic de l'empedrat i documentarà les fases constructives que resultin de l'aixecament del paviment i un mestre marger que supervisarà tant la retirada de tota l'obra de pedra com la seva posterior recol·locació.

5. Anàlisi dels criteris de l'annex III de la Llei 21/2013

S'han analitzat els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, d'avaluacions ambientals, i es preveu que el projecte no pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient, en concret:

- a) Característiques del projecte: l'objecte del projecte és rehabilitar uns trams i reparar les esquerdes i descalçaments al llarg d'uns 600 m de moll, amb caràcter d'urgència per mor del risc de despeniment i al perill per a la seguretat dels usuaris i vianants.
- b) Ubicació del projecte: Port de Portocolom, actuacions projectades entre el C/ Dels Pescadors núm. 23 fins al moll del varador de Sa Bassa Nova. Coordenades UTM X=522.550 Y=4.363.457 (ETRS89 31N).
- c) Característiques del potencial impacte: els principals impactes es produiran a la fase d'execució del projecte, les accions de desmuntar la pedra i els cantons, excavació i execució de la cimentació, el recalçament i protecció dels trams afectats de moll, la reparació dels assentaments i renovació del paviment produiran efectes sobre la qualitat atmosfèrica i acústica, sobre els recursos hídrics, sobre el sòl, a més de la generació de residus. Es produirà una ocupació temporal del fons marí, pèrdua temporal de la qualitat de l'aigua afectant l'hàbitat marí, afecció temporal al paisatge i al patrimoni històric.
Ateses les característiques del projecte, si s'apliquen adientment les mesures preventives i correctores del document ambiental no s'espera que hi hagi impactes significatius.

6. Conclusions de l'Informe d'impacte ambiental

Primer: No subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària el projecte de rehabilitació reparació de les esquerdes i descalçaments de diversos molls situats en el Port de Portocolom, Terme Municipal de Felanitx, promogut per Ports de les Illes Balears, atès que no es preveu que pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient d'acord amb els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, sempre que es desenvolupi el programa de treballs de la forma especificada en el projecte i en el document ambiental, es duiguin a terme les mesures preventives i correctores i el programa de vigilància ambiental de febrer de 2021 realitzat per Jorge Gimenez Ibañez, Col. COAMBCV N°482, i s'incorporin, a més, les següents mesures:

- a.S'ha de designar un auditor ambiental atès que el projecte supera el milió d'euros d'acord amb l'article 33 del Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, aprovat per Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, el qual serà responsable de vigilar que es compleixin les mesures preventives i correctores a aplicar.
- b.S'han d'adoptar les màximes precaucions per evitar l'abocament de substàncies contaminants (olis, hidrocarburs, etc.) tant de manera accidental com per a dur a terme les tasques de manteniment de la maquinària emprada per executar l'obra.
- c.Per tal d'evitar molèsties a la població propera al port, s'hauran d'establir mesures per a la prevenció de pols i gasos durant la fase de construcció. Aquestes mesures s'han d'incloure al pla de vigilància ambiental per tal de registrar el seu seguiment. Es recomanen les mesures indicades a la Guia de prevenció de la contaminació atmosfèrica al sector de la construcció:

http://www.caib.es/sites/atmosfera/es/d/guaa_de_preveccion_de_la_contaminacion_atmosferica_al_sector_de_la_construccion/
d.S'haurà d'incloure mesures per adaptar la infraestructura a les afeccions de canvi climàtic, pujada del nivell de la mar i la major incidència dels fenòmens extrems sobre els nous escenaris d'inundació.

e.Els treballs de desmuntatge de la pedra que conforma el paviment actual, així com la retirada i enumeració dels carreus i el posterior muntatge seran supervisats per un arqueòleg que serà l'encarregat d'informar a l'òrgan competent.

f.Es realitzarà la preservació total del moll, escales, rampes i empedrats, restaurant aquests elements, es mantindran les seves característiques actuals reposant els materials originals en la mesura que sigui possible. Les feines de restauració hauran de ser dirigides i executades per personal amb la formació i preparació adequada (arqueòlegs, mestres margers) tant pels treballs de desmuntatge com a la seva recol·locació.

g.S'haurà de complir amb les consideracions de l'informe emès per la Direcció Insular de Patrimoni.

h.S'haurà de complir amb els condicionants inclosos a l'informe del Servei de Planificació al Medi Natural de la DGENB.

Segon.- Es publicarà el present informe d'Impacte Ambiental a la seu electrònica de la CMAIB i al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 47.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental. A més, es donarà compte al Ple de la CMAIB i al subcomitè d'AIA.

Tercer.- L'informe d'impacte ambiental perdrà la seva vigència i cessarà en la producció dels efectes que li són propis si, una vegada publicat en el BOIB, no s'hagués procedit a l'aprovació del projecte en el termini màxim de quatre anys des de la publicació, d'acord amb el que disposa l'article 47.4 de la Llei 21/2013.

Quart.- L'informe d'Impacte Ambiental no serà objecte de cap recurs, sense perjudici del que escaigui en via administrativa o judicial davant de l'acte, si és el cas, d'autorització del projecte, d'acord amb el que disposa l'article 47.5 de la Llei 21/2013.

Cinquè.- Aquesta resolució s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'obtenció de l'autorització.

Palma, 24 de març de 2021

El president de la CMAIB

Antoni Alorda Vilarrubias

